

National Academy of Educational Sciences of Ukraine
Institute of Pedagogy of NAES of Ukraine
Scientific and Methodological Institution
«The National Institute of Education»
Ministry of Education of the Republic of Belarus

Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогіки НАПН України
Науково-методична установа «Національний інститут освіти»
Міністерства освіти Республіки Білорусь

Нацыянальная акадэмія педагогічных навук Украіны
Інстытут педагогікі НАПН Украіны
Навукова-метадычная ўстанова «Нацыянальны інстытут адукацыі»
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

UA - EU: Cross-cultural
Comparisons in Educational
Research
Jean Monnet Module

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

COMPARATIVE AND INTERNATIONAL EDUCATION – 2019: INTERNATIONALIZATION AND INTEGRATION IN EDUCATION UNDER GLOBALIZATION

BOOK of ABSTRACTS of the 3-rd International Conference
30 May 2019, Kyiv

ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА І МІЖНАРОДНА ОСВІТА – 2019: ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ В ОСВІТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ ІІ Міжнародної науково-практичної конференції
30 травня 2019 року, м. Київ

ПЕДАГАГІЧНАЯ КАМПАРАТЫВІСТЫКА І МІЖНАРОДНАЯ АДУКАЦЫЯ – 2019: ІНТЭРНАЦЫЯНАЛІЗАЦЫЯ І ІНТЭГРАЦЫЯ У АДУКАЦЫІ ВА ЎМОВАХ ГЛАБАЛІЗАЦЫІ

МАТЭРЬЯЛЫ ІІ Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі
30 мая 2019 года, г. Кіеў

Київ 2019

УДК 37.014.5(100+477)(082)

**Конференцію організовано відділом порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України в рамках НДР
«Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї» (2018–2020)**

*Державний реєстраційний номер 0118U003360
та відповідно до плану роботи НАПН України на 2019 р.,
затвердженого Постановою Президії НАПН України
від 20 грудня 2018 р., № 1–2/14–348.*

*Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 6 від 25 квітня 2019 року)*

Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2019: інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації: матеріали III Міжнародної наук.-практ. конференції (Київ, 30 травня 2019 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг.ред. О.І.Локшиної. – Київ–Дрогобич: ТЗОВ «Трек-ЛТД», 2019. – 256 с.

ISBN 978-617-7263-79-0

До збірника увійшли тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2019: інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації» (Київ, 30 травня 2019 р.), в яких розглянуто національний, регіональний та глобальний виміри розвитку освіти і педагогіки, зокрема актуальні проблеми середньої, вищої, професійної освіти та освіти дорослих у компаративній перспективі; методологічні проблеми порівняльної педагогіки, перспективність зарубіжного освітнього досвіду.

Для розробників освітньої політики, науковців, управлінців, вчителів, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів.

УДК 37.014.5(100+477)(082)

*Статті подано в авторській редакції.
Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність
за точність наведених фактів, цитат, власних імен,
посилань на джерела та інших відомостей*

*The views, information or opinions expressed in this Book
of Abstracts are solely those of the Conference participants*

ЗМІСТ

WELCOME ADDRESSES TO THE CONFERENCE PARTICIPANTS / ВІТАННЯ УЧАСНИКАМ КОНФЕРЕНЦІЇ / ВІТАННЕ ЎДЗЕЛЬНІКАЎ КАНФЕРЕНЦЫЇ

Олег Топузов , <i>Віце-президент НАПН України, директор Інституту педагогіки НАПН України</i>	14
Валянціна Гінчук , <i>директор Національного інституту адукацыі</i>	15
Оксана Заболотна , <i>координатор проекту «Україна – ЄС: крос-культурні порівняння в освітніх дослідженнях»</i>	17

PREFACE / ПЕРЕДМОВА / ПРАДМОВА

Олена Локшина , <i>завідувач відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України. «Педагогічна компаративістика»: Нам 10 років:</i>	18
Рекомендації до виконання дисертаційних робіт у галузі порівняльної педагогіки	21

I. METHODOLOGICAL CHALLENGES OF COMPARATIVE EDUCATION І. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І.МЕТАДАЛАГІЧНЫЯ ПРАБЛЕМЫ ПАРАЎНАЛЬНАЙ ПЕДАГОГІКІ

Світлана Сисоєва , <i>Світова науково-дослідна інфраструктура порівняльної педагогіки</i>	24
Катерина Андріїшина , <i>Встановлення авторства наукового тексту: американський досвід</i>	26
Анатолій Вихрущ , <i>Дидактика вищої школи в порівняльній ретроспективі</i>	28
Віра Вихрущ , <i>До проблеми механізму компаративістського аналізу у дослідженнях галузі 011 «Науки про освіту»</i>	29
Антоніна Гривко , <i>Зарубіжний досвід дослідження особливостей зовнішньоорганізованих конструктів педагогічних тестів</i>	31
Наталія Лавриченко , <i>Генеративна граматики Н. Хомського</i>	33
Мар'яна Сокол , <i>Детермінація педагогічного поняття «освіта» в умовах полікультурності</i>	35

Василь Кизенко. Абриси вітчизняного і зарубіжного досвіду реалізації варіативного компонента змісту освіти.....	117
Лариса Кондратенко. Особливості розуміння мети інклюзії в Україні та за її межами.....	118
Наталія Коханова. Підручник як складова курикулуму з англійської мови в початковій школі Польщі	120
Вікторія Кришмарел. Навчання філософії в школі: деякі пропозиції для наскрізної активації.....	121
Наталія Листопад. Вивчення величин у початковій школі Франції.....	123
Юлія Малієнко. Компетентнісно орієнтована методика формування полікультурного змісту історичної освіти в ліцеї.....	124
Валентина Мартиненко. Читацькі інтереси молодших школярів: сучасні тренди і традиції	125
Тетяна Мачача. Критерії добору змісту для інтегрованих курсів за вибором профільної середньої технологічної освіти.....	128
Iryna Moroz. Features of The Design of Content of School Historical Education in the Dimension of Modern Social Challenges	130
Petro Moroz. Methodological Basis of the Textbook “World History. History of Ukraine (integrated course)” for 6 School Year of General Secondary Education.....	132
Світлана Науменко. Зовнішнє незалежне оцінювання по закінченню закладів базової середньої освіти у країнах близького зарубіжжя.....	133
Валентина Новосьолова. Особливості реалізації компетентнісного підходу в підручнику української мови для 11-го класу	135
Олена Онаць. Позиція директора школи в Чеській Республіці та в Україні: порівняльний аспект.....	137
Оксана Онопрієнко. Свідцтво досягнень як нова форма оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи.....	138
Галина Онопченко, Олена Онопченко. Деякі організаційно-методичні підходи підтримки наукової творчості школярів (міжнародний досвід).....	140
Тарас Паска. Міжнародний науково-дослідний проект «Гірська школа Українських Карпат» як ефективний чинник поєднання науки і практики в умовах глобалізації.....	143

Polikhun N., Slipukhina I., Chernetsky I. (2018) Naukova osvita yak innovaciya v sistemi osviti Ukraini. *Naukovi zapiski*. — Vyp. 168. Ser.: Ped. nauki. Kropivnickij, 186–189.

Science education for Responsible Citizenship: Report to the european commission of the expert group on science education. [Online]. Available: http://ec.europa.eu/research/swafs/pdf/pub_science_education/KI-NA-26–893-EN-N.pdf Accessed on: July, 12, 2017.

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ПРОЕКТ «ГІРСЬКА ШКОЛА УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ» ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЧИННИК ПОЄДНАННЯ НАУКИ І ПРАКТИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Тарас Паска, аспірант

ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»
м. Івано-Франківськ, Україна

Метою дослідження є обґрунтувати роль Міжнародного науково-дослідного проекту «Гірська школа Українських Карпат» (далі – Проект) у всебічному вивченні специфіки навчання, виховання і формування особистості дитини у закладах освіти Карпатського регіону, організації моніторингу функціонування освітньої галузі як першооснови сталого розвитку Українських Карпат, проведенні порівняльного аналізу наукових концепцій, підходів, розробок та практичного досвіду з проблем функціонування гірських шкіл України з іншими країнами Європи і світу.

Розкрито, що Проект був започаткований у 2006 р. кафедрою теорії та методики початкової освіти Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника (ініціатор – професор В. Хрущ).

Головна ідея Проекту полягає в тому, що «розвивати Карпатський регіон необхідно через школу, освіту і науку. В гори має прийти висока сучасна наука, наукомісткі технології, а не потужна промисловість, яка неминуче порушить суспільний і природно-екологічний баланс» (Mountain School, 2006: 26).

На території Українських Карпат, в межах 27 районів Івано-Франківської, Закарпатської, Львівської і Чернівецької областей, проживає майже 1,3 мільйона мешканців, нараховується 712 населених пунктів, які мають

статус гірських відповідно до українського законодавства (Pityulych, 2015). Тут функціонує близько 600 гірських закладів освіти, у яких навчається 120 тисяч учнів (Kozmenchuk, 2018: 16).

У Карпатському регіоні найкраще зберегли свою самобутність та унікальну етнокультурну спадщину такі етнографічні групи, як гуцули, бойки і лемки. Тому в ході реалізації Проекту ґрунтовно досліджується науково-практична спадщина фундаторів концепції гуцульської школи та сучасного гуцульщинознавства, діяльність Гуцульської освітянської ради та науково-дослідної лабораторії НАПН України «Гуцульська етнопедagogіка і гуцульщинознавство» (м. Косів).

Розроблено «Орієнтовну тематику наукових досліджень проблем навчання, виховання та розвитку учнів гірських шкіл». Створено творчу навчально-наукову лабораторію «Гірська школа Українських Карпат». Започатковано регіональний експериментальний майданчик «Розвиток особистості молодшого школяра в умовах гірського середовища» на базі загальноосвітніх шкіл Яремчанської міської ради. У 2006 р. засновано науково-методичний фаховий журнал «Гірська школа Українських Карпат».

Встановлено ділові відносини з університетами та науковими центрами, у яких аспекти гірської проблематики є предметом наукового дослідження. Серед них — Міжнародна організація гір (Швейцарія), Центр дослідження Аппалач (США), близько десяти університетів США, Польщі, Словаччини, Болгарії. Інтеграція спільних наукових досягнень стала основою для проведення міжнародних конференцій, симпозіумів, виставок, читань і т.п.

Зроблено висновок, що проблема вивчення життя і розвитку особистості в умовах гір за своєю суттю є інтернаціональною і потребує об'єднання зусиль учених різних країн світу.

Ключові слова: міжнародний проект, сталий розвиток, гуцульщинознавство, Українські Карпати.

Література

Kozmenchuk V., Lavruk V., Losyuk P. (2018). *Hirska shkola perekhidnoho periodu* [Mountain School of Transition]. Kosiv: Pysanyy Kamin. (in Ukrainian).

Mountain School of the Ukrainian Carpathians (2006). *Proekt naukovooho doslidzhennya «Hirska shkola. Stan. Problemy. Perspektyvy rozvytku»* [Project of scientific

research «Mountain school. State. Problems Development prospects»). Ivano-Frankivsk: Symfoniya forte. (in Ukrainian).

Pityulych M. (2015). *Rehulyuvannya rozvytku hirskykh terytoriy v umovakh modernizatsiyi ekonomiky Ukrainy: dys. d-ra ekonom. nauk: 08.00.05* [Regulation of development of mountain territories in conditions of modernization of the economy of Ukraine] (PhD Thesis). Lviv. (in Ukrainian).

ПОЛІКУЛЬТУРНІСТЬ УКРАЇНИ І ЗАВДАННЯ ШКІЛЬНОЇ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ

Олена Пометун, д.пед.н., проф.

Нестор Гупан, д.пед.н., проф.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Термін «полікультурність» відноситься до гармонійного співіснування і взаємодії різних культур, що є найважливішим проектом реалізації демократії в Україні. Європейські цінності щодо полікультурних суспільств виявляються в плюралізмі культур, пошані до людей, поєднанні етнічної ідентичності і терпимості до інших національностей, розвитку погляду на людство як мешканців однієї планети. Саме вони є джерелом обміну, інновацій, творчості і мирного співіснування, яке слід враховувати і просувати на міжнародному, національному і місцевому рівнях.

Освіта має сприяти, з одного боку, усвідомленню людиною власної національно-культурної та духовної ідентичності, а з іншого, — прищепленню пошани до інших культур та ідентичностей. Сучасні завдання української освіти здебільшого враховують ці орієнтири. Проте реальність перехідного періоду не завжди відповідає вимогам полікультурності. Тож потрібна робота з осмислення не лише ситуації сьогодення, а й прогнозування майбутнього через потенціал полікультурної освіти.

Задля розв'язання названих завдань у навчанні історії в школі необхідно змінювати структуру і зміст навчання й способи подання навчального матеріалу орієнтуючись на принципи полікультурності. Потрібним є розвиток інтегративного підходу до вивчення тем з історії та інших гуманітарних предметів, використання на уроках й у позанавчальній роботі інформа-